

RAAP-NOTITIE 4131

Plangebied Van Koetsveldlaan te Westmaas

Gemeente Binnenmaas

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek (verkennende vorm)**

Colofon

Opdrachtgever: SAB

Titel: Plangebied Van Koetsveldlaan te Westmaas, gemeente Binnenmaas; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennende vorm)

Status: eindversie

Datum: 20 maart 2012

Auteur: *drs. H. Feiken*

Projectcode: BIKO2

Bestandsnaam: NO4131_BIKO2.doc

Projectleider: drs. H. Feiken

Projectmedewerker: F. van der Wal

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 50707

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. T. Nales

Bevoegd gezag: gemeente Binnenmaas (contactpersoon: mevrouw N. Boortman)

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2012

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van SAB heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in februari 2012 een inventariserend veldonderzoek (verkennde vorm) uitgevoerd in verband met de plannen om langs de Van Koetsveldlaan gebouwen te slopen en vervolgens nieuwbouw te plegen aan de Van Koetsveldlaan in Westmaas in de gemeente Binnenmaas. Voor de plannen wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Doel van dit onderzoek was de verwachting te toetsen die is opgesteld door Kroes (2012). Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen in het plangebied is vervolgens een advies met betrekking tot archeologisch vervolgonderzoek geformuleerd. Meer specifiek zijn de volgende bevindingen van belang:

- Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek van Kroes (2012) gold bij de aanvang van het veldonderzoek voor de deelgebieden een middelhoge tot lage archeologische verwachting voor het aantreffen van archeologische overblijfselen uit de periode IJzertijd t/m Nieuwe tijd.
- Tijdens het veldwerk zijn in de afzettingen onder de Walcheren-afzettingen geen potentieel bewoonbare niveaus gevonden.
- Pas toen de Polder het Westmaas Nieuwland in 1539 ingepolderd werd, konden de deelgebieden in gebruik worden genomen als landbouwgebied.
- Deelgebied 1 was tot de bouw van de huidige school (rond 1950) onbebouwd.
- In deelgebied 2 werd rond 1881 een huis gebouwd en tijdens het booronderzoek zijn van dit huis hoogstwaarschijnlijk fundamenten en het erf gevonden. Het huis heeft hier waarschijnlijk tot circa 1960 gestaan.
- Voor deelgebied 1 geldt na het veldwerk een lage archeologische verwachting.
- Voor deelgebied 2 geldt na het veldwerk een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (archeologische resten) die dateren voor 1881. Voor deelgebied 2 geldt na het veldwerk een hoge archeologische verwachting voor resten van een huis met erf uit de late 19e eeuw.

Aanbevelingen Deelgebied 1

Op basis van de resultaten van onderhavig onderzoek wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Aanbevelingen Deelgebied 2

Voor deelgebied 2 geldt een hoge archeologische verwachting voor resten van een huis uit de late 19e eeuw. Uit de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart (en het rapport) van de gemeente Binnenmaas (Huizer e.a., 2009) kan niet gehaald wat te doen met archeologische resten uit de periode 1881-1960. Een argument tegen het behoud van archeologische resten van

een huis uit 1881 is dat in Westmaas (en de gemeente Binnenmaas) nog huizen uit deze periode (overeind) staan. Archeologische resten van een huis uit de periode 1881-1960 zijn daarom niet bijzonder en/of uniek. Vanwege hun geringe historische waarde zijn de archeologische resten uit de periode 1881-1960 daarom niet behoudenswaardig en wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Op basis van de bevindingen van onderhavig onderzoek neemt de gemeente Binnenmaas een besluit.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
1.1 Kader	6
1.2 Administratieve gegevens.....	6
1.3 Toekomstige situatie	6
1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen.....	7
2 Voorgaand onderzoek	8
3 Veldonderzoek	10
3.1 Methoden	10
3.2 Resultaten.....	10
4 Conclusies en aanbevelingen	13
4.1 Conclusies.....	13
4.2 Aanbevelingen	13
Literatuur	15
Gebruikte afkortingen	15
Overzicht van figuren, tabel en bijlage	15
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	18

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van SAB heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in februari 2012 een inventariserend veldonderzoek (verkennde vorm) uitgevoerd in verband met de plannen om hier gebouwen te slopen en nieuwbouw te plegen aan de Van Koetsveldlaan in de gemeente Binnenmaas. Voor de plannen wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Voor het plangebied was in een eerder stadium al een bureauonderzoek uitgevoerd door Kroes (2012). Doel van dit veldonderzoek was het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting zoals reeds geformuleerd in het bureauonderzoek opgesteld door Kroes (2012). Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Het plangebied (1,2 ha) is bebouwd en ligt aan de westrand van de bebouwde kom van Westmaas; Het wordt deels begrensd door de Van Koetsveldlaan, het Haagje, Mastland en de Beatrixlaan (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 43F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000). Het plangebied is verdeeld in twee deelgebieden (figuur 2). Deelgebied 1 (circa 1,1 ha) ligt tussen de Beatrixlaan en de Van Koetsveldlaan in, is bebouwd met een basisschool. Deelgebied 2 (circa 0,1 ha) ligt direct ten westen van de Nieuwstraat; in het deelgebied staat een houten noodgebouw dat in gebruik is als peuterschool.

Gemeente: Binnenmaas

Plaats: Westmaas

Plangebied: Plangebied Van Koetsveldlaan

Deelgebied 1: het gebied rondom de huidige basisschool de Vlashoek (1,1 ha)

Deelgebied 2: het gebied rondom een noodgebouw waar een peuterschool in zit (0,1 ha)

Centrumcoördinaten plangebied: 91.765 / 422.556

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 50707

1.3 Toekomstige situatie

De huidige bebouwing zal worden gesloopt en daarvoor in de plaats zullen diverse voorzieningen worden gerealiseerd. Deelgebied 1 heeft een gemengde bestemming en deelgebied 2 heeft de bestemming wonen (tekeningnummer 110585 van SAB). Op dit moment is nog niet bekend waar en hoe diep de daarmee gemoeide ingrepen zullen zijn.

1.4 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. Voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden zie tabel 1. Achter in dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen.

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)		1795	
Nieuwe tijd	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	Vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch laat	525
		Merovingisch vroeg	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
Midden		250.000	
Oud			

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Voorgaand onderzoek

Tijdens het bureauonderzoek zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het plangebied in het heden en verleden geïnventariseerd (Kroes, 2012). In het plangebied zijn van onder naar boven vier verschillende landschappen te onderscheiden (Kroes, 2012). Elk van deze landschappen bood de mens een eigen set aan gebruiksmogelijkheden en ze resulteren dus ook in een eigen gespecificeerde archeologische verwachting. De landschappen en hun archeologische verwachting zijn overgenomen uit Kroes (2012) en worden hieronder behandeld.

Pleistocene afzettingen

Op de pleistocene afzettingen kan in theorie bewoning mogelijk zijn geweest tijdens het Laat Paleolithicum en Mesolithicum. Deze niveaus kunnen echter ook in latere perioden weer zijn verspoeld. Bovendien bevinden deze zich op (zeer) grote diepte in het onderzoeksgebied (ca. 12 m -Mv), een niveau dat door de voorgenomen vergravingen niet of minimaal (door heien) zal worden verstoord.

Klei-op-veengebied

In het grootste deel van het plangebied is een door jongere overstromingsafzettingen afgedekt klei-op-veenlandschap aanwezig. Voor dit klei-op-veengebied geldt een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen (15e eeuw). Deze vindplaatsen kunnen op verschillende niveaus voorkomen:

- Vindplaatsen uit de IJzertijd kunnen voorkomen in of op het Hollandveen. Met name zones waar het veen voldoende ontwaterd en geoxideerd en/of veraard is, waren in het verleden geschikte bewoningslocaties. Het veen is aangetroffen rond 4,5 m -Mv vlak ten westen van het plangebied (DINO boring B43F0625; zie Kroes, 2012). De vindplaatsen worden over het algemeen gekenmerkt door een spreiding van aardewerk, natuursteen, metaal en (on)verbrand bot en een (middel)hoge vondstdichtheid. Het kan gaan om vindplaatsen met één of enkele boerderijplaatsen en erfstructuren (zoals spiekers en waterkuilen). Ook fenomenen die aan het agrarisch gebruik van het onderzoeksgebied kunnen worden gekoppeld (zoals akkersporen, verkavelingssloten, beschoeiingen en dergelijke), kunnen aanwezig zijn.
- Vindplaatsen uit de Romeinse tijd en Middeleeuwen kunnen voorkomen in de kleilagen die op het veen zijn aangetroffen. Afgaande op gegevens uit DINO kan dit niveau tussen 4,5 en 2,4 m -Mv liggen. Voor nederzettingsterreinen uit beide perioden gelden dezelfde prospectiekenmerken, namelijk de aanwezigheid van een archeologische laag met daarin fragmenten houtskool, aardewerk en/of puin, verbrande leem en fosfaten. Het kan gaan om zowel nederzettingsterreinen met één of meerdere boerderijen en erfstructuren. Naast nederzettingsterreinen worden binnen het plangebied ook zaken als beschoeiingen/kadewerken en (crematie)graven verwacht.

Jonge kreekafzettingen

De jonge kreekafzettingen (Walcheren Laagpakket) die in de westelijke helft van het plangebied aan het oppervlak liggen, zijn afgezet in een nat en slecht bewoonbaar milieu. Het pakket jonge kreekafzettingen is direct ten westen van het plangebied zo'n 2,4 m dik. Op basis daarvan geldt voor deze zones een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Neolithicum t/m Late Middeleeuwen. Er worden wel archeologische resten uit de Nieuwe tijd verwacht op deze afzettingen, gezien de waarnemingen die in en direct rond het plangebied zijn gedaan. Deze resten zouden gezien de informatie op historische kaarten van vòòr het begin van de 19e eeuw moeten dateren.

Cultuurlandschap

Historisch kaartmateriaal wijst op bewoning en bebouwing langs de oostrand van het plangebied vanaf ongeveer 1830. Tevens is de noordrand van het plangebied vanaf in ieder geval 1959 bebouwd geweest en de rest van het plangebied vanaf in elk geval 1968. Wat in de bodem nog over is van de bebouwing langs de oostrand, is mogelijk van archeologisch belang. Een aanname is dat latere bebouwing plaatselijk oudere archeologische resten zal hebben verstoord.

Verstoringsen

In het plangebied kunnen recente verstoringen voorkomen. Bij het aantreffen van recente verstoringen moet de archeologische verwachting voor dat deel naar beneden worden bijgesteld.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een booronderzoek, verkennende vorm. Doel van dit onderzoek is niet primair het opsporen van archeologische resten, maar het in kaart brengen van de diepteligging van de voor de archeologie relevante lagen, vaststellen in hoeverre deze niveaus intact zijn of geërodeerd zijn door latere afzettingsprocessen en bepalen in hoeverre de potentiële archeologische niveaus zijn verstoord door recente graaf- en bouwactiviteiten. Tijdens het veldonderzoek zijn in totaal 14 boringen gezet. In deelgebied 1 ('basisschool') zijn elf boringen verricht in een grid van 30 bij 35 m in vier zuid-noord georiënteerde raaien (figuur 2: boringen 1 t/m 11). De boringen in een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond. In deelgebied 2 ('peuterschool') zijn drie boringen verricht (figuur 2: boringen 13, 14 en 15; boring 12 is vervallen). Bij de plaatsing van de boringen is rekening gehouden met de huidige bebouwing en de ligging van kabels en leidingen volgens KLIC.

Er is geboord tot maximaal 5 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met een GPS ingemeten (x-, y- en z-waarden). Ondanks dat het een verkennend booronderzoek betrof, is het opgeboorde materiaal in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

In de deelgebieden komen van onder naar boven de volgende afzettingen voor: veen (Hollandveen; geologische indeling volgens De Mulder e.a., 2003) met daarboven komklei (Formatie van Echteld) en aan de top zeelei (Formatie van Naaldwijk, Walcheren Laagpakket). De komklei en de Walcheren-afzettingen zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. Om toch een onderscheid te maken, worden de komkleien gedefinieerd als sterk siltige kleien met veel hout- en plantenresten en de Walcheren-afzettingen als uiterst siltige klei met weinig tot geen hout- en plantenresten. De afzettingen worden hieronder van onder naar boven besproken:

Hollandveen

In de boringen 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 13, 14 en 15 is tussen 5 en 2,35 m -Mv een veenlaag aangetroffen. Deze veenlaag bestaat uit bosveen met daarin dunne kleibandjes en wordt geïnterpreteerd als Hollandveen. In de boringen is een geleidelijke overgang zichtbaar van het veen naar het bovenliggende klei. Dit veen is gevormd in een komgebied.

Komklei (Formatie van Echteld)

In alle boringen komt tussen 5 en 2 m - Mv sterk siltige klei voor met hout- en plantenresten. Deze afzettingen zijn slap en worden geïnterpreteerd als komkleien. In de komklei komen veenbandjes voor (boringen 3, 6, 7, 10 en 11). De overgangen tussen de komklei en de veenbandjes zijn geleidelijk tot diffuus. De overgang van de komkleien naar de bovenliggende Walcheren-afzettingen is geleidelijk tot diffuus.

Walcheren-afzettingen

De Walcheren-afzettingen zijn in alle boringen aangetroffen en bestaan uit uiterst siltige tot zwak zandige klei. In deze afzettingen komt schelpengruis voor en stukken verslagen veen. De top van de Walcheren-afzettingen, tussen circa 1 m -Mv en het maaiveld, is stevig tot matig stevig en bevat veel ijzer- en mangaanvlekken. Het voorkomen van de ijzer- en mangaanvlekken wijst op rijping van de top van de Walcheren-afzettingen. Onder circa 1 m -Mv zijn de Walcheren-afzettingen slap en ongerijpt.

Verstorings

In deelgebied 1 zijn de Walcheren-afzettingen tussen circa 0,5 m -Mv en het maaiveld verstoord (boringen 1 t/m 11). In de verstoorde bovengrond zitten zand- en kleibrokken met grind en roodbakkend, recent puin. In deelgebied 2 is de ondergrond tot 1 m - Mv verstoord.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in deelgebied 2 archeologische indicatoren aangetroffen in alle boringen (boringen 13, 14 en 15). Het archeologisch materiaal is beschreven maar niet verzameld. In de boringen is tussen 160 cm -Mv en het maaiveld bouwpuin (mortel, geel baksteen, grind), roodbakkend geglazuurd aardewerk en glas aangetroffen. In boring 14 (die direct ten zuiden van de Van Koetsveldlaan is gezet) zijn tussen 80 en 95 cm -Mv veel fragmenten bouwpuin gevonden; dit werd in het veld geïnterpreteerd als funderingsresten.

Synthese

De deelgebieden maakten voor de middeleeuwse zee-inbraken deel uit van een komgebied. Het komgebied was een drassige plek waar niet gewoond kon worden. Er is in de deelgebieden geen veraard veen aangetroffen waarop gewoond kon worden en de komklei was te slap en ongerijpt om te wonen.

Door de middeleeuwse zee-inbraken (Kroes, 2012) zijn uiterst siltige Walcheren-kleien in de deelgebieden afgezet. Deze afzettingen zijn afgezet in een nat en slecht bewoonbaar milieu. Pas toen de Polder het Westmaas Nieuwland in 1539 ingepolderd werd, konden de deelgebieden in gebruik worden genomen als landbouwgebied. Vanaf dat moment kon bodemvorming, zoals rijping en de vorming van ijzer- en mangaanvlekken, in de Walcheren-afzettingen optreden. Uit nader onderzoek van historische kaarten blijkt dat deelgebied 1 pas bebouwd werd rond 1950. Toen werd de huidige basisschool gebouwd (www.watwaswaar.nl).

Uit kaartonderzoek blijkt dat deelgebied 2 rond 1881 voor het eerst wordt bebouwd (www.watwaswaar.nl; Kuyper, 1866). Dit gebouw blijkt uit de topografische kaarten ergens tussen 1959 en

1968 te zijn gesloopt (www.watwaswaar.nl). Resten van dit gesloopte gebouw zijn aangetroffen in de boringen 13, 14 en 15. Ook de verstoringen in deelgebied 2 hangen hoogstwaarschijnlijk samen met de bouw en sloop van dit gebouw. Tijdens het graven van een rioolsleuf direct ten zuiden van deelgebied 2 werden archeologische vondsten gedaan (ARCHIS-waarnemingsnummer 234015; figuur 1). Het gaat om stukken glas en metaal die zijn gevonden in een oude sloot. De vondsten dateren volgens ARCHIS uit de Nieuwe tijd C (1850 - 1950 na Chr.) en hangen waarschijnlijk samen met het gesloopte huis. De huidige bebouwing (de peuterschool) wordt rond 1980 gebouwd en bestaat uit een houten noodgebouw. Dit gebouw heeft naar verwachting de ondergrond niet dieper dan 0,2 - 0,5 m -Mv verstoord.

Archeologische verwachting na het veldonderzoek

Beide deelgebieden bestonden voor de inpoldering in de 16e eeuw uit een overstromingsvlakte. Hierop kon misschien gewoond worden, maar dit verdiende niet de voorkeur; bewoning vond plaats bij de Maasoever en bij de Munnikdijk. Uit de bestudering van historische kaarten blijkt dat de deelgebieden na de inpoldering in gebruik werden genomen als landbouwgebied. Pas in de jaren 50 van de 20e eeuw werd deelgebied 1 bebouwd. Voor deelgebied 1 geldt daarom na het veldwerk een lage archeologische verwachting.

Uit het onderzoek blijkt dat in deelgebied 2 rond 1881 een huis werd gebouwd dat rond 1960 werd afgebroken. In deelgebied 2 zijn tijdens het veldonderzoek waarschijnlijk fundamenten van dit huis en het erf gevonden. Voor deelgebied 2 geldt er daarom een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (archeologische resten) die dateren van voor 1881. Voor deelgebied 2 geldt na het veldwerk een hoge archeologische verwachting voor resten van een huis en erf uit de periode 1881-1960. In deelgebied 2 kunnen fundamentresten liggen en erfbebouwing zoals beerputten, waterputten en resten van schuren. De resten zullen niet zijn aangetast door de aanleg van het houten noodgebouw.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van de onderzoeksresultaten kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen in deelgebied 1 naar verwachting geen archeologische resten worden verstoord. Voor deelgebied 2 kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen vermoedelijk archeologische resten worden verstoord. Meer specifiek zijn de volgende bevindingen van belang:

- Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek van Kroes (2012) gold bij de aanvang van het veldonderzoek voor de deelgebieden een middelhoge tot lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (archeologische overblijfselen) uit de periode IJzertijd t/m Nieuwe tijd.
- Tijdens het veldwerk zijn in de afzettingen onder de Walcheren-afzettingen geen potentieel bewoonbare niveaus gevonden.
- Pas toen de Polder het Westmaas Nieuwland in 1539 ingepolderd werd, konden de deelgebieden in gebruik worden genomen als landbouwgebied;
- Deelgebied 1 was tot de bouw van de huidige school (rond 1950) onbebouwd.
- In deelgebied 2 werd rond 1881 een huis gebouwd; tijdens het booronderzoek zijn van dit huis hoogstwaarschijnlijk fundamenten en het erf gevonden. Het huis heeft hier waarschijnlijk tot circa 1960 gestaan.
- Voor deelgebied 1 geldt na het veldwerk een lage archeologische verwachting.
- Voor deelgebied 2 geldt na het veldwerk een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (archeologische resten) die dateren van voor 1881. Voor deelgebied 2 geldt na het veldwerk een hoge archeologische verwachting voor resten van een huis met erf uit de late 19e eeuw

4.2 Aanbevelingen

Deelgebied 1

Op basis van de resultaten van onderhavig onderzoek wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Deelgebied 2

Voor deelgebied 2 geldt een hoge archeologische verwachting voor resten van een huis uit de late 19e eeuw. Uit de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart (en het rapport) van de gemeente Binnenmaas (Huizer e.a., 2009) kan niet gehaald wat te doen met archeologische resten uit de periode 1881-1960. Een argument tegen het behoud van archeologische resten van een huis uit 1881 is dat in Westmaas (en de gemeente Binnenmaas) nog huizen uit deze periode

(overeind) staan. Archeologische resten van een huis uit de periode 1881-1960 zijn daarom niet bijzonder en/of uniek. Vanwege hun geringe historische waarde zijn de archeologische resten uit de periode 1881-1960 daarom niet behoudenswaardig en wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Op basis van de bevindingen van onderhavig onderzoek neemt de gemeente Binnenmaas een besluit.

Literatuur

- Huizer, J., M. Benjamins & S. van der A**, 2009. De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de Hoeksche Waard. *ADC Heritage-rapport* H314. ADC Heritage, Amersfoort.
- Kroes, R.**, 2012. Plangebied Van Koetsveldlaan te Westmaas, gemeente Binnenmaas; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek. *RAAP-notitie* 4087. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Kuyper, J.**, 1866. *Gemeente atlas van de provincie Zuid-Holland*. Hugo Suringar, Leeuwarden.
- Mulder, E.F.J. de e.a. (red.)**, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Gebruikte afkortingen

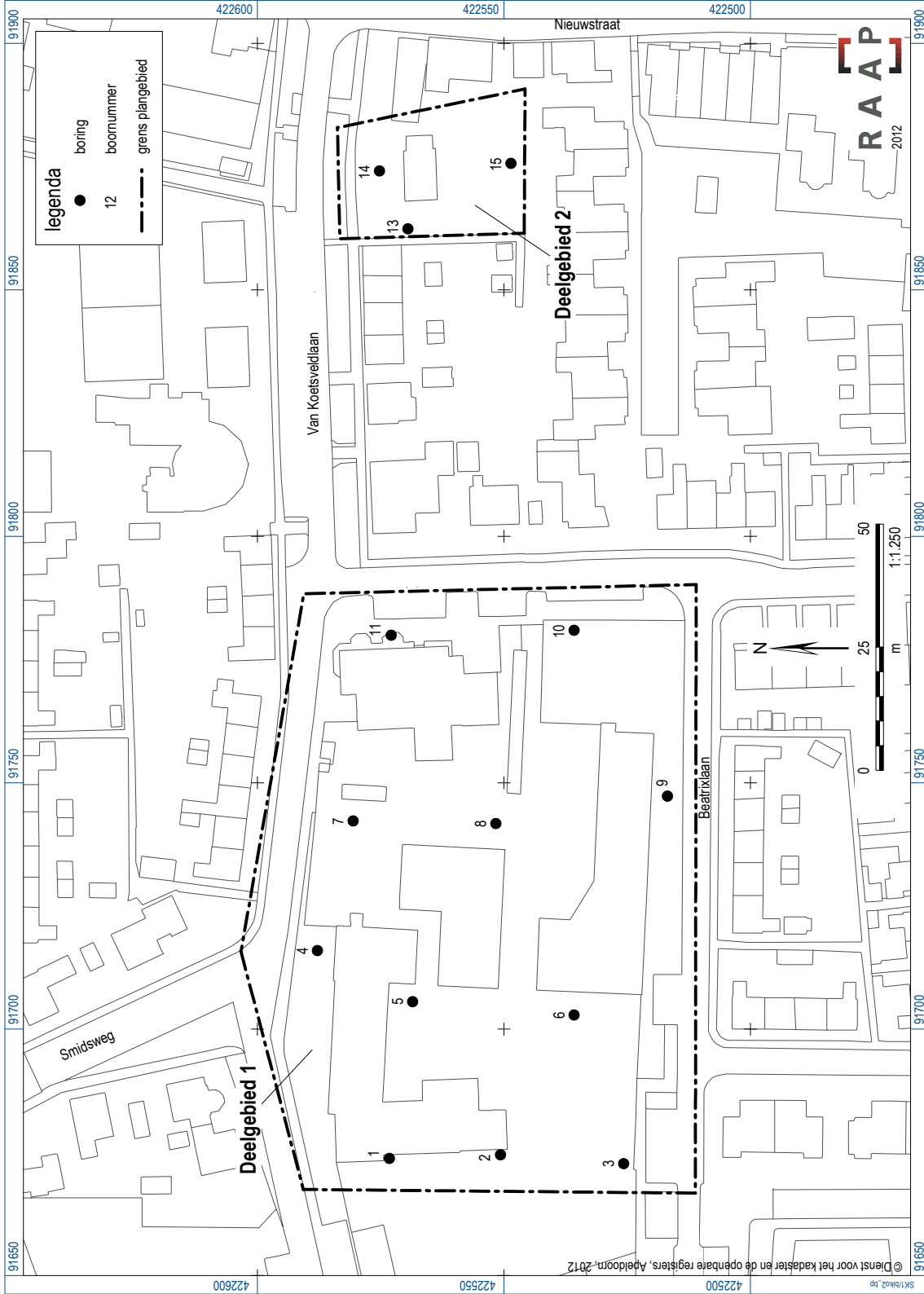
ARCHIS	ARCHEologisch Informatie Systeem
IVO(-P)	Inventariserend Veld Onderzoek (Proefsleuven)
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren, tabel en bijlage

- Figuur 1.** Het plangebied (zwart) geprojecteerd op de CHS van Zuid-Holland met ARCHIS-waarnemingen (rood), AMK-terreinen (blauw). Inzet: ligging in Nederland (ster).
- Figuur 2.** Boorpuntenkaart.
- Tabel 1.** Archeologische tijdschaal.
- Bijlage 1.** Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. Het plangebied (zwart gearceerd) geprojecteerd op de CHS van Zuid-Holland met ARCHIS-waarnemingen (rood), AMK-terreinen (blauw). Inzet: ligging in Nederland (ster).

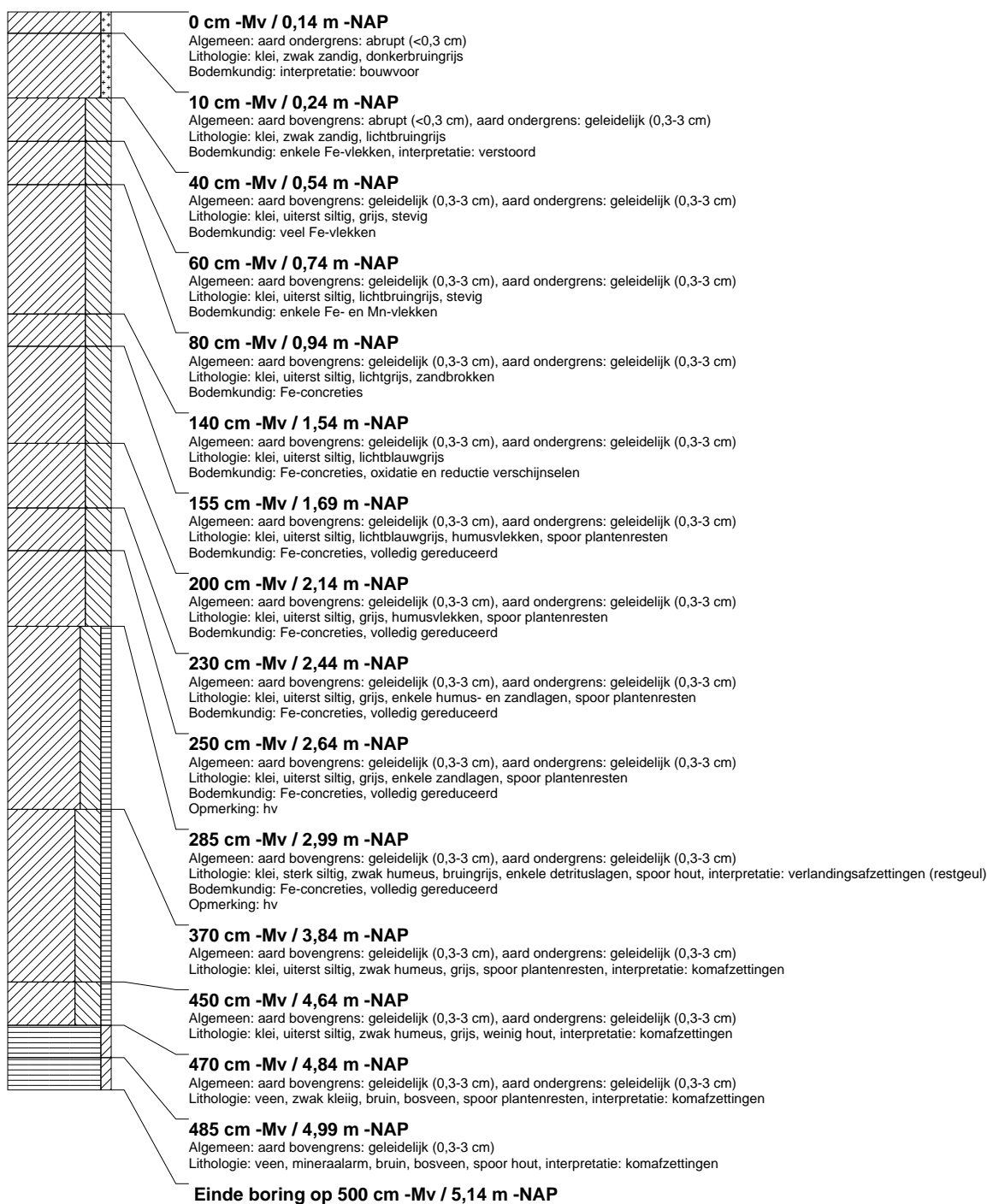

Figuur 2. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

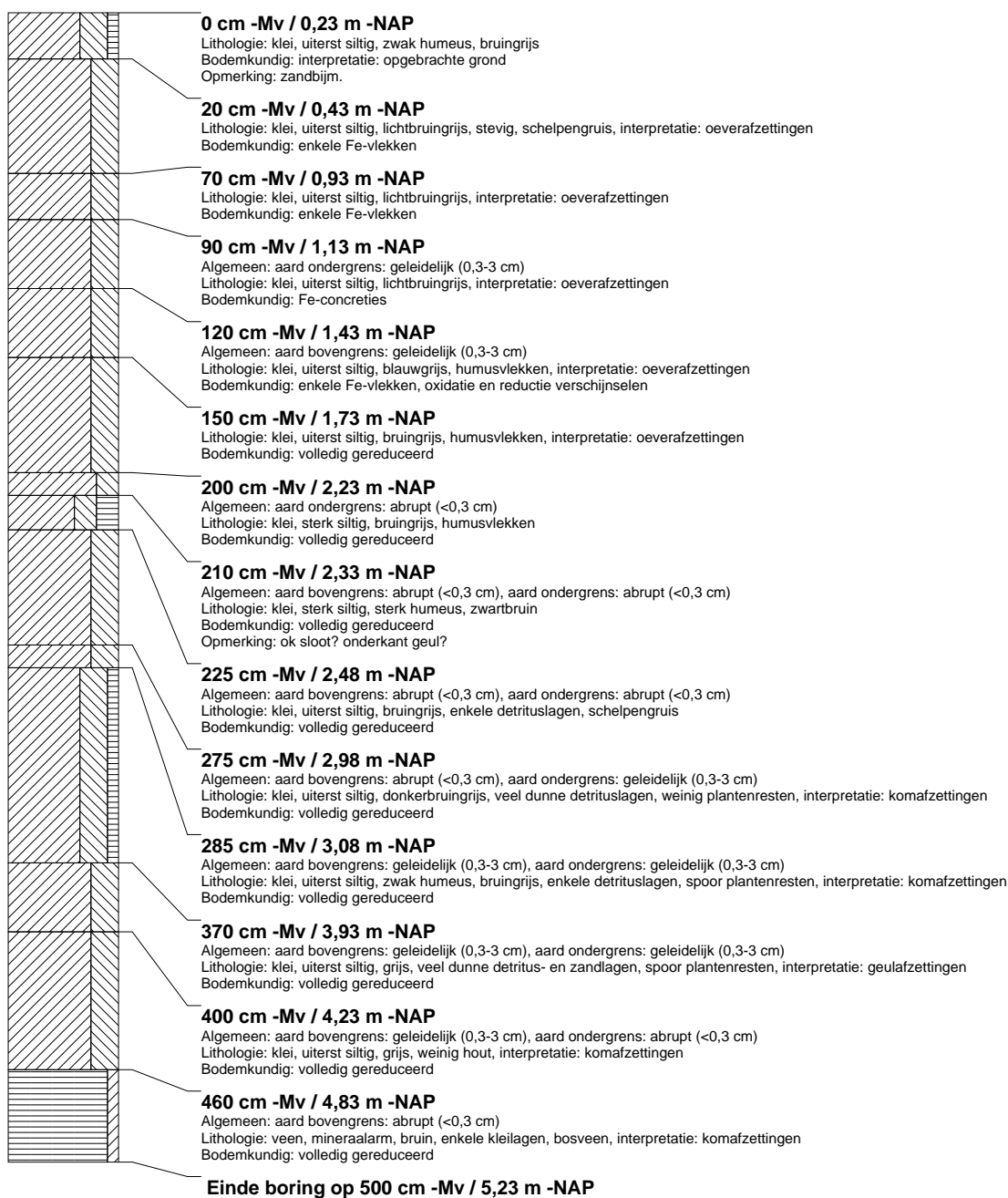
boring: BIKO2-1

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.673.80, Y: 422.573.25, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,14, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

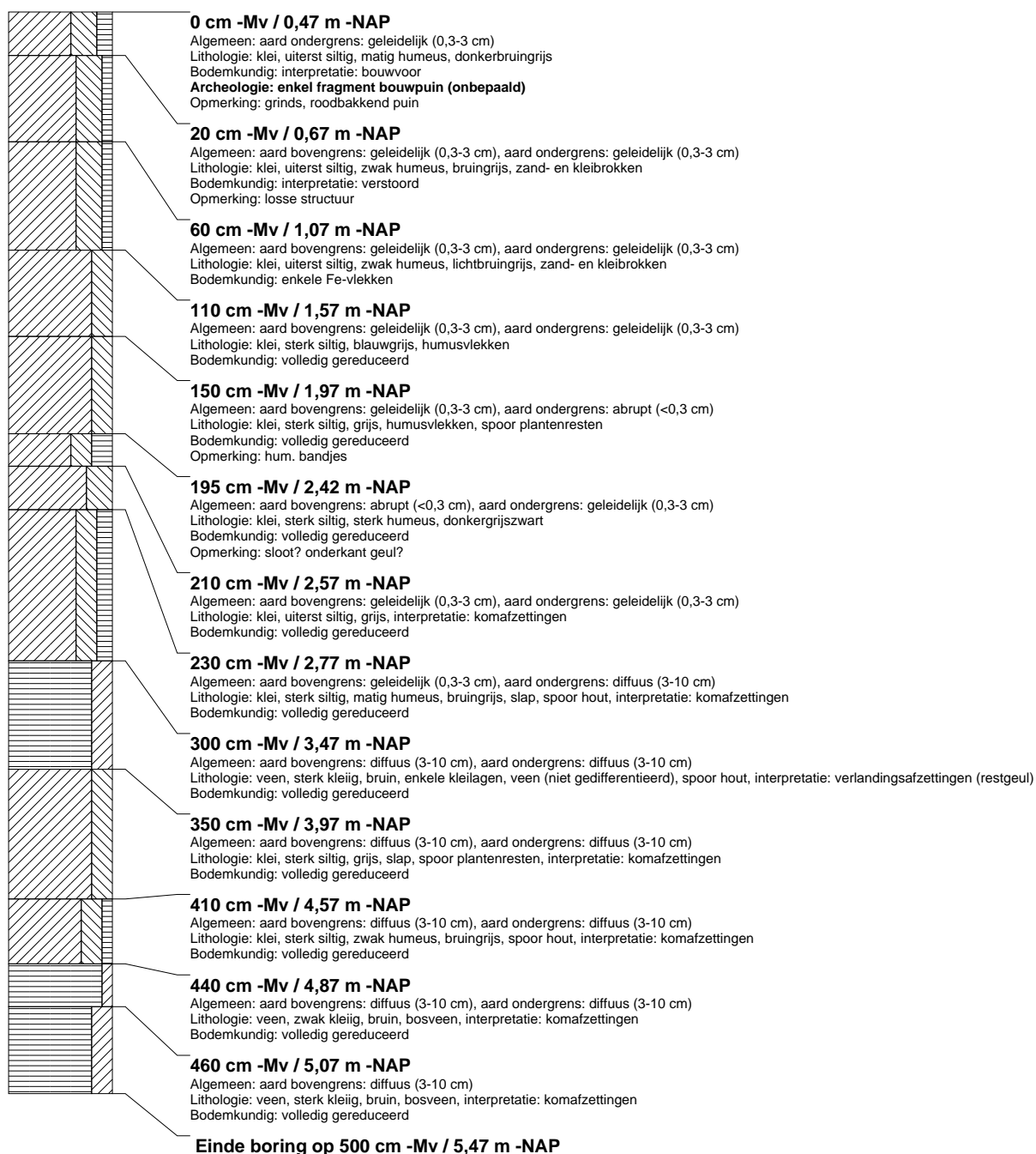
boring: BIKO2-2

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.674,50, Y: 422.550,68, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,23, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

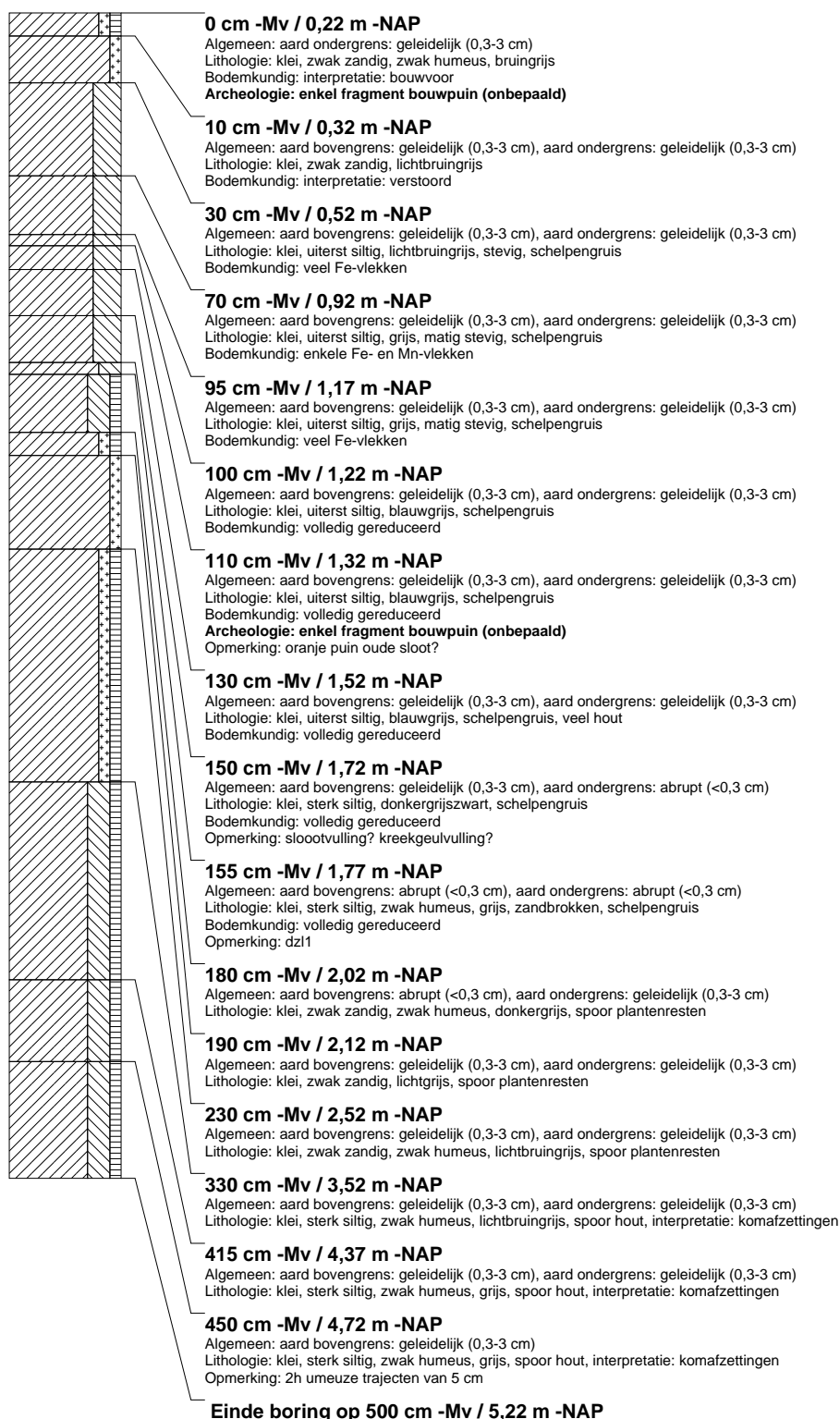
boring: BIKO2-3

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.672.74, Y: 422.525.72, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,47, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

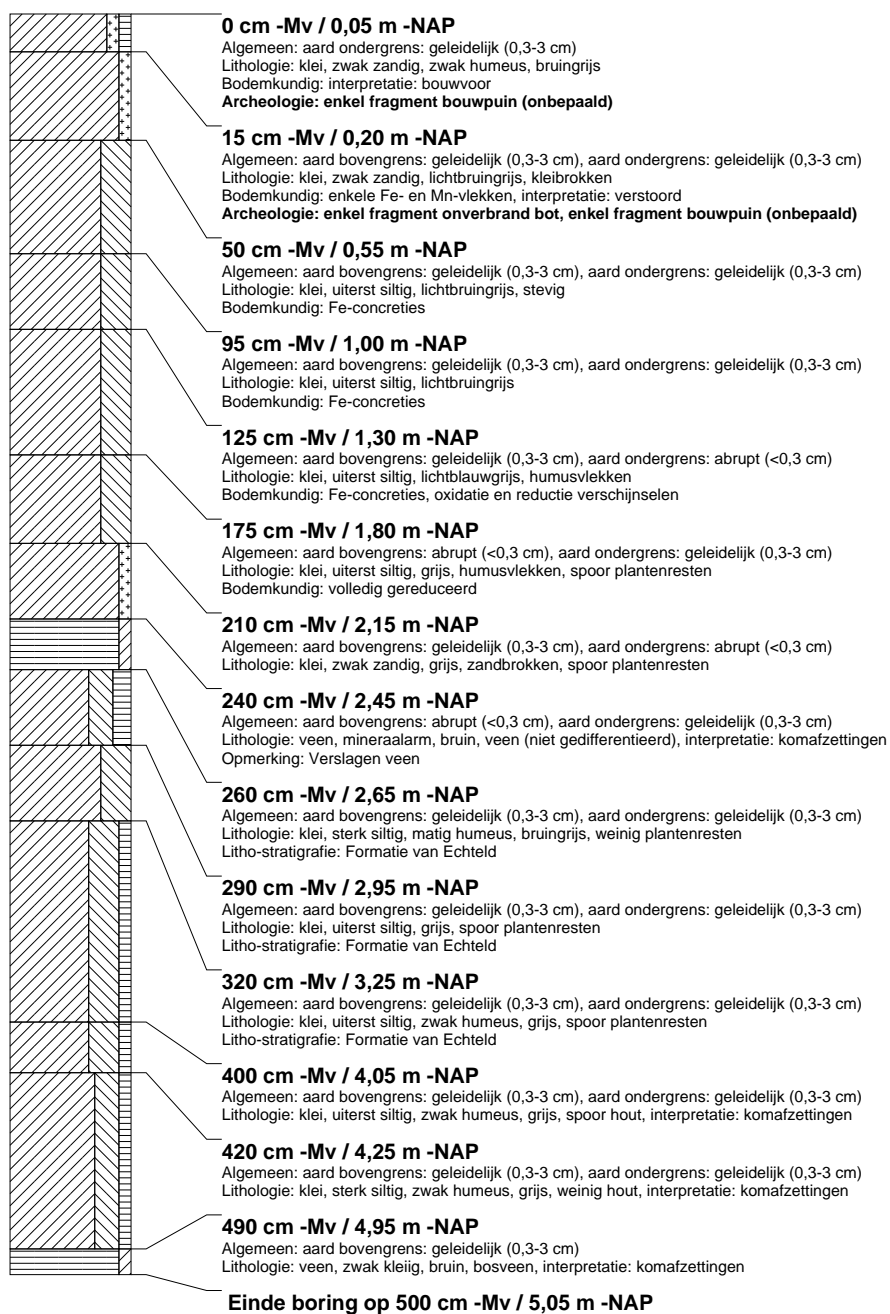
boring: BIKO2-4

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.715,96, Y: 422.587,83, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,22, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

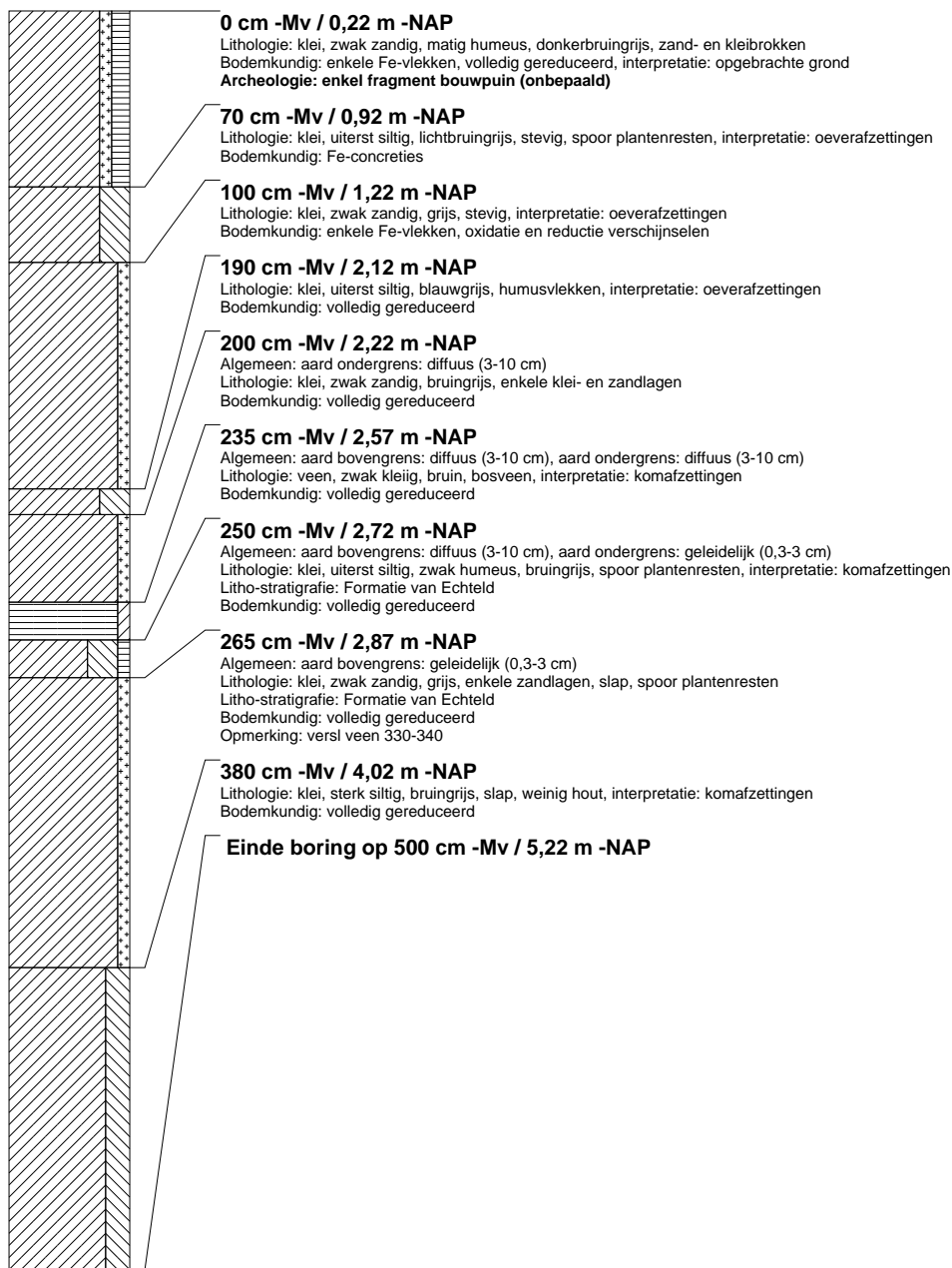
boring: BIKO2-5

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.705,59, Y: 422.568,54, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,05, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

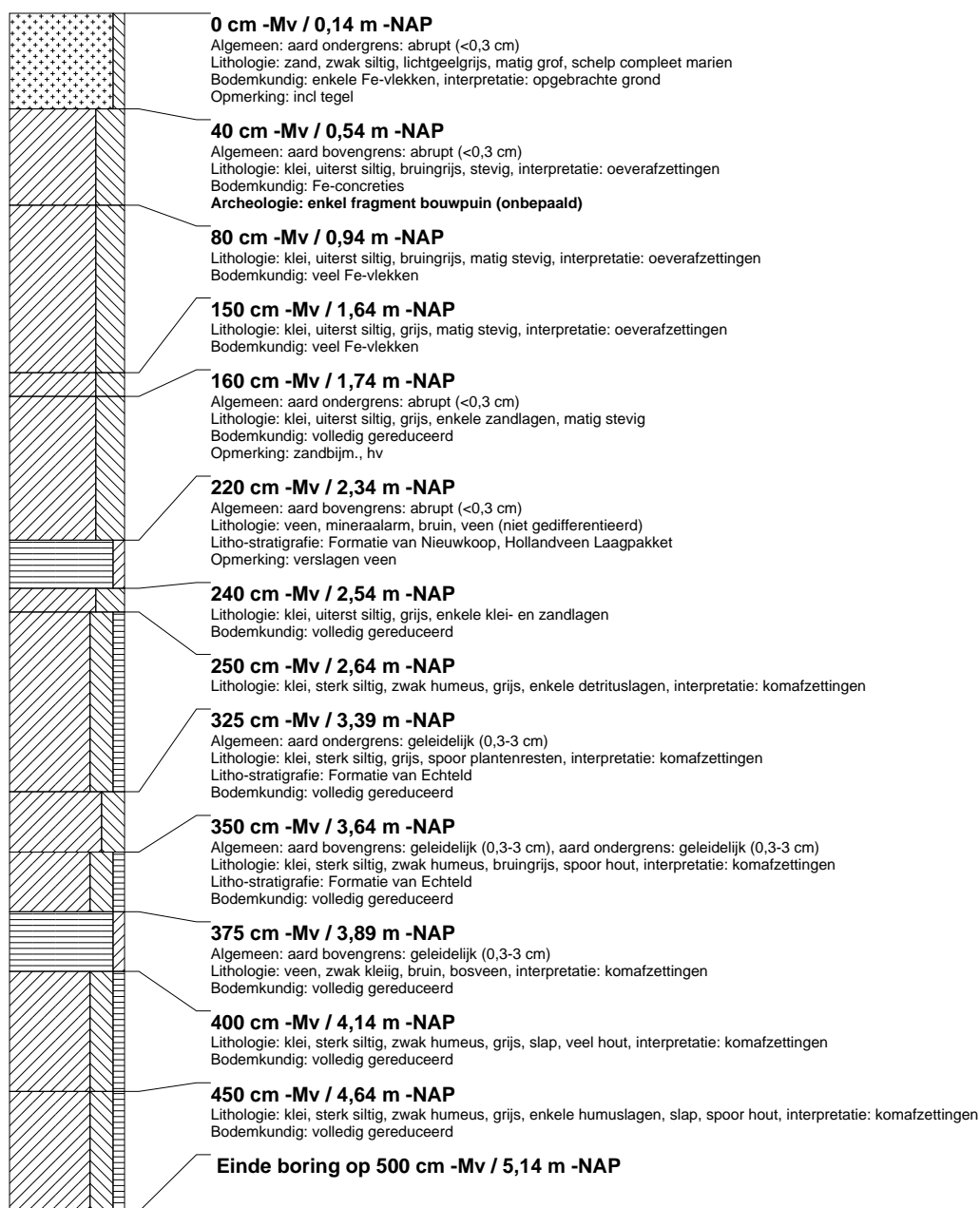
boring: BIKO2-6

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.702.91, Y: 422.535.78, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,22, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

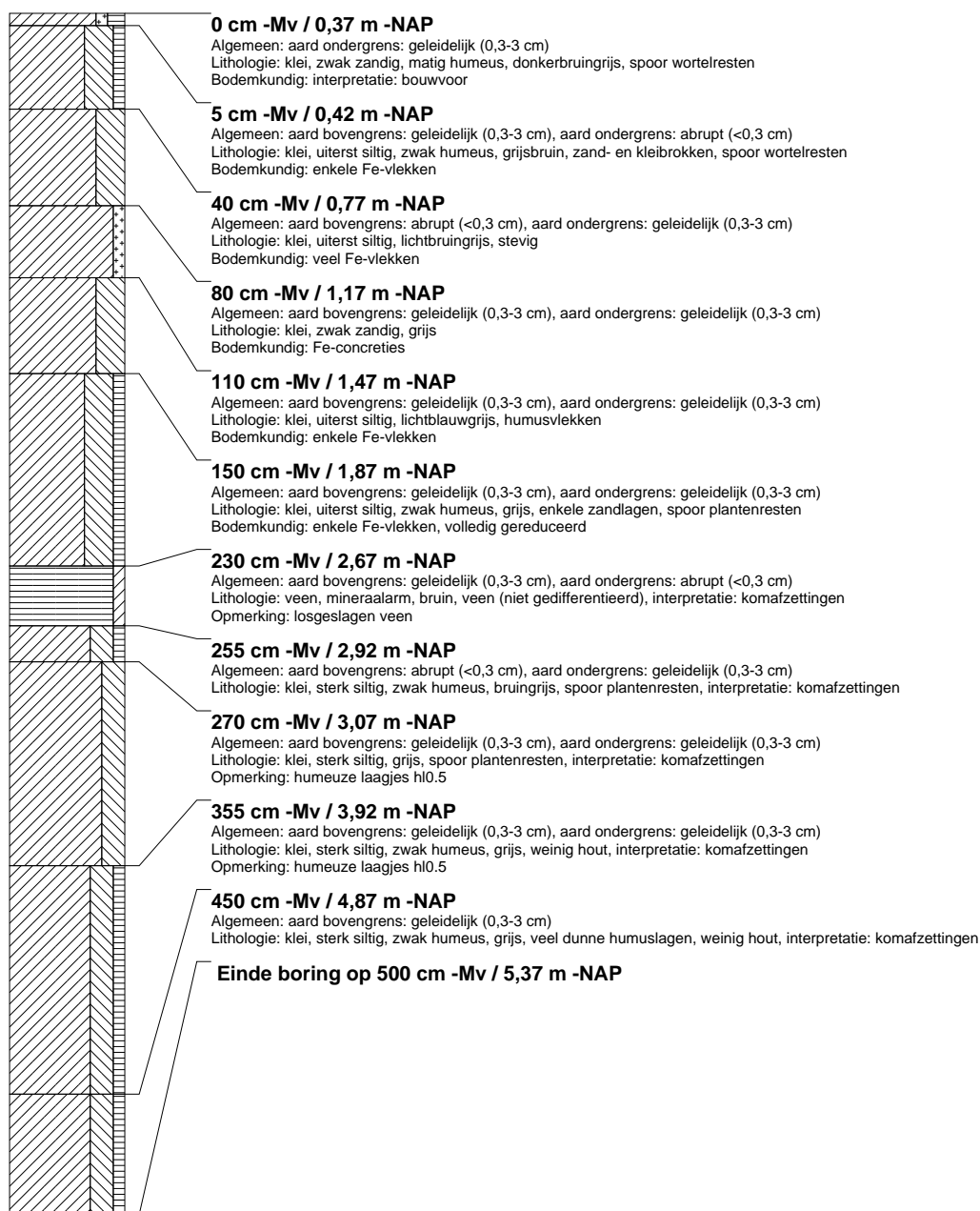
boring: BIKO2-7

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.742.24, Y: 422.580.59, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,14, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

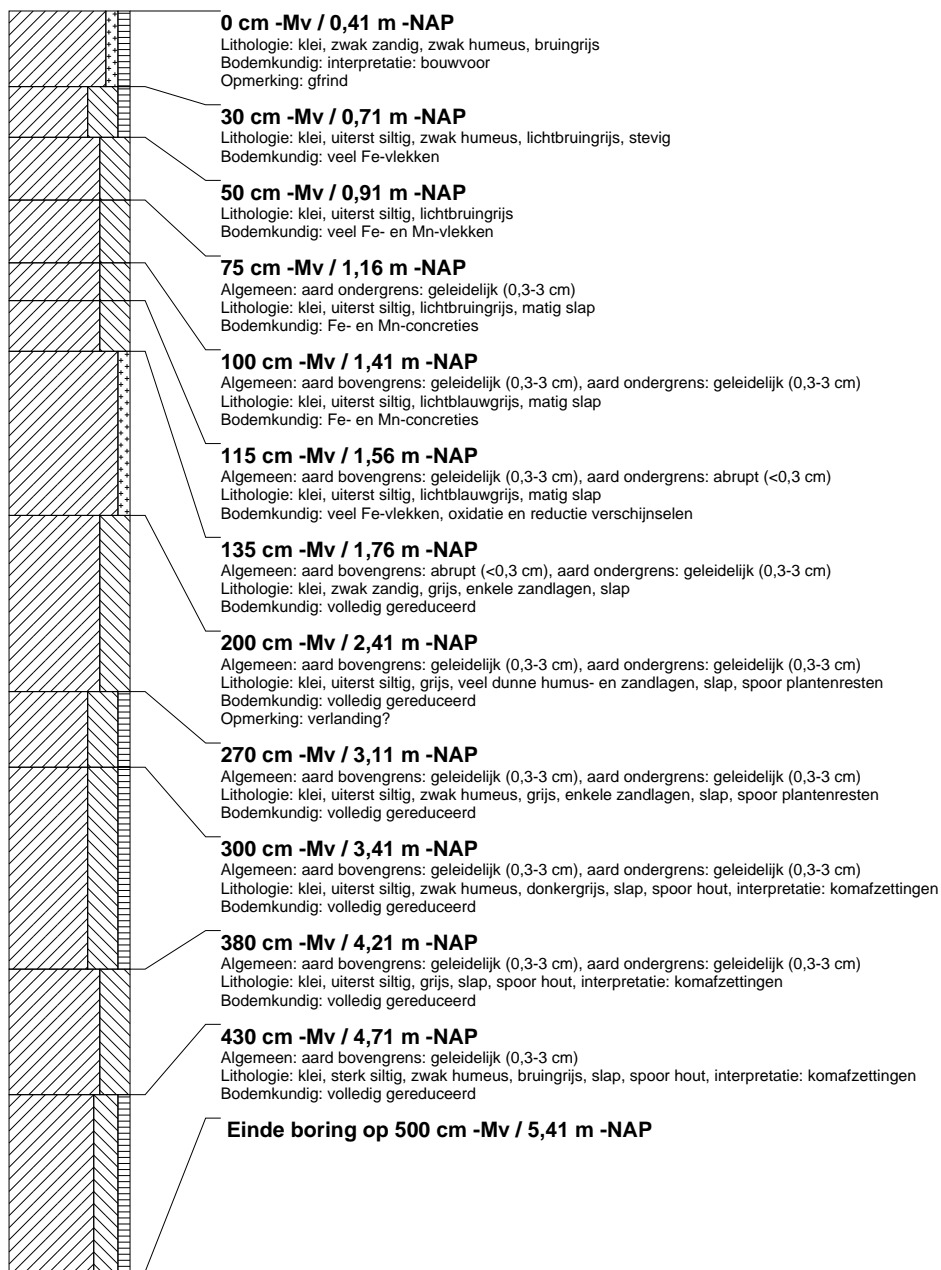
boring: BIKO2-8

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.741.70, Y: 422.551.63, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,37, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

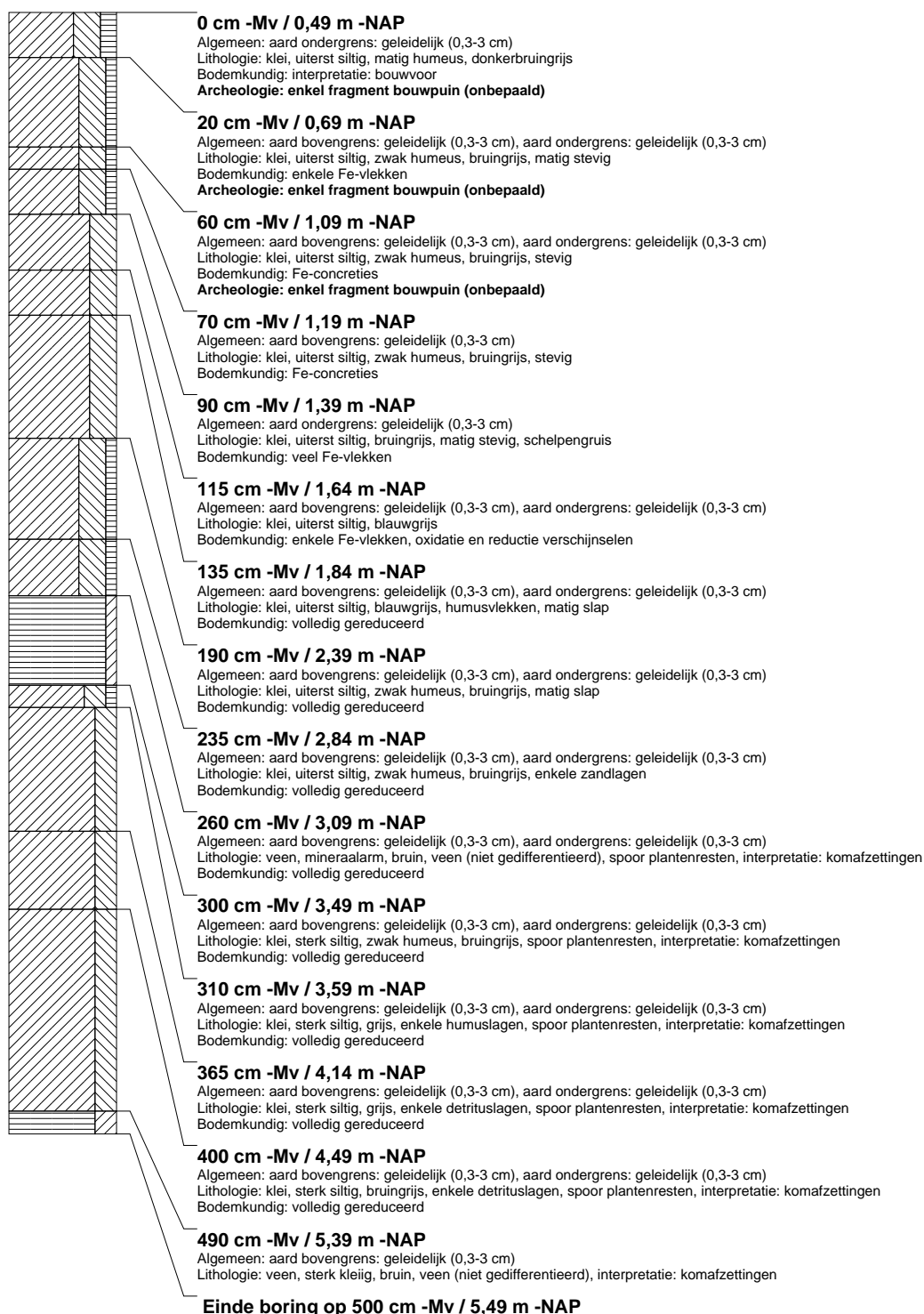
boring: BIKO2-9

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.747,28, Y: 422.516,84, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,41, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

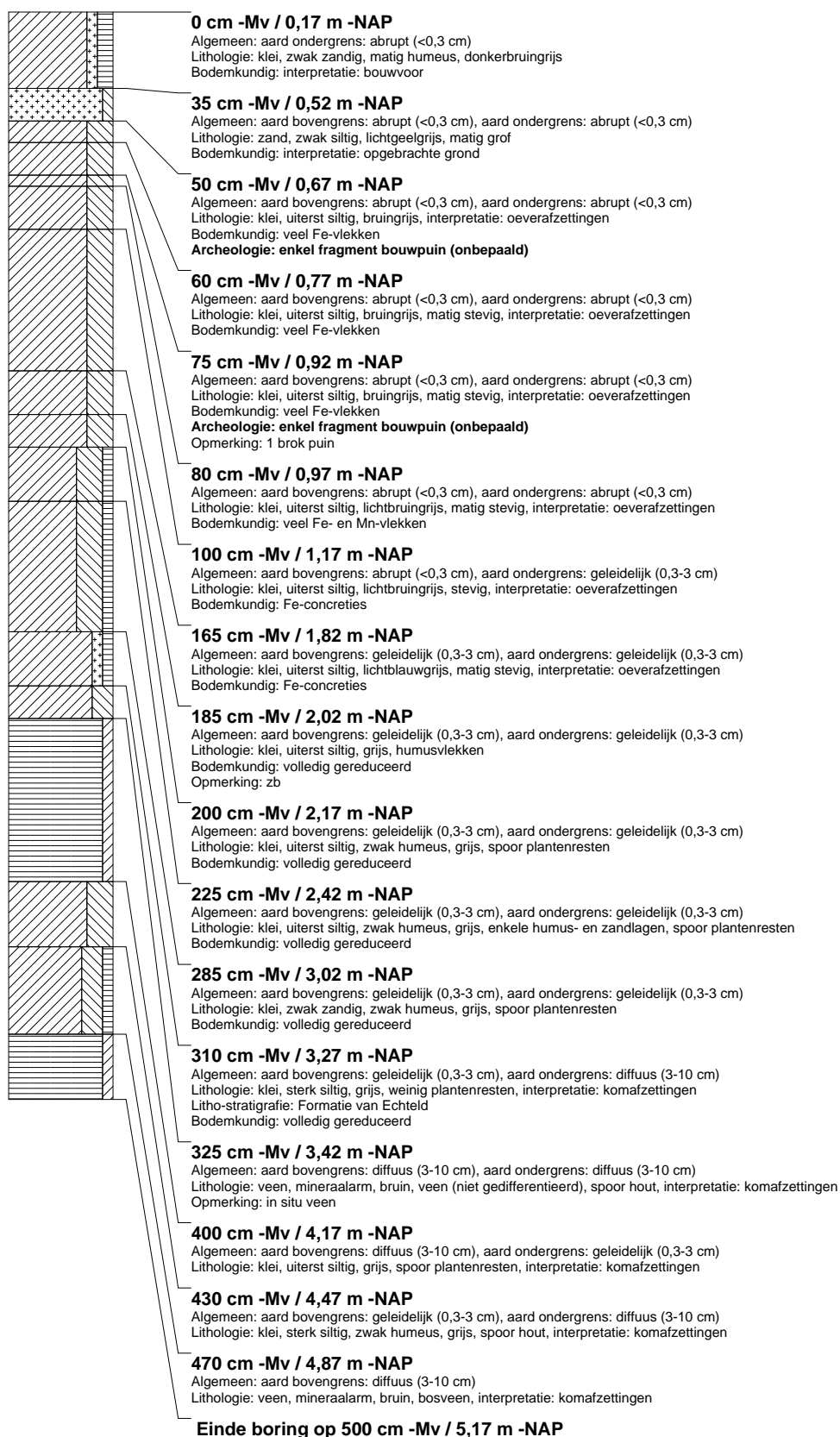
boring: BIKO2-10

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.780,95, Y: 422.535,80, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,49, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

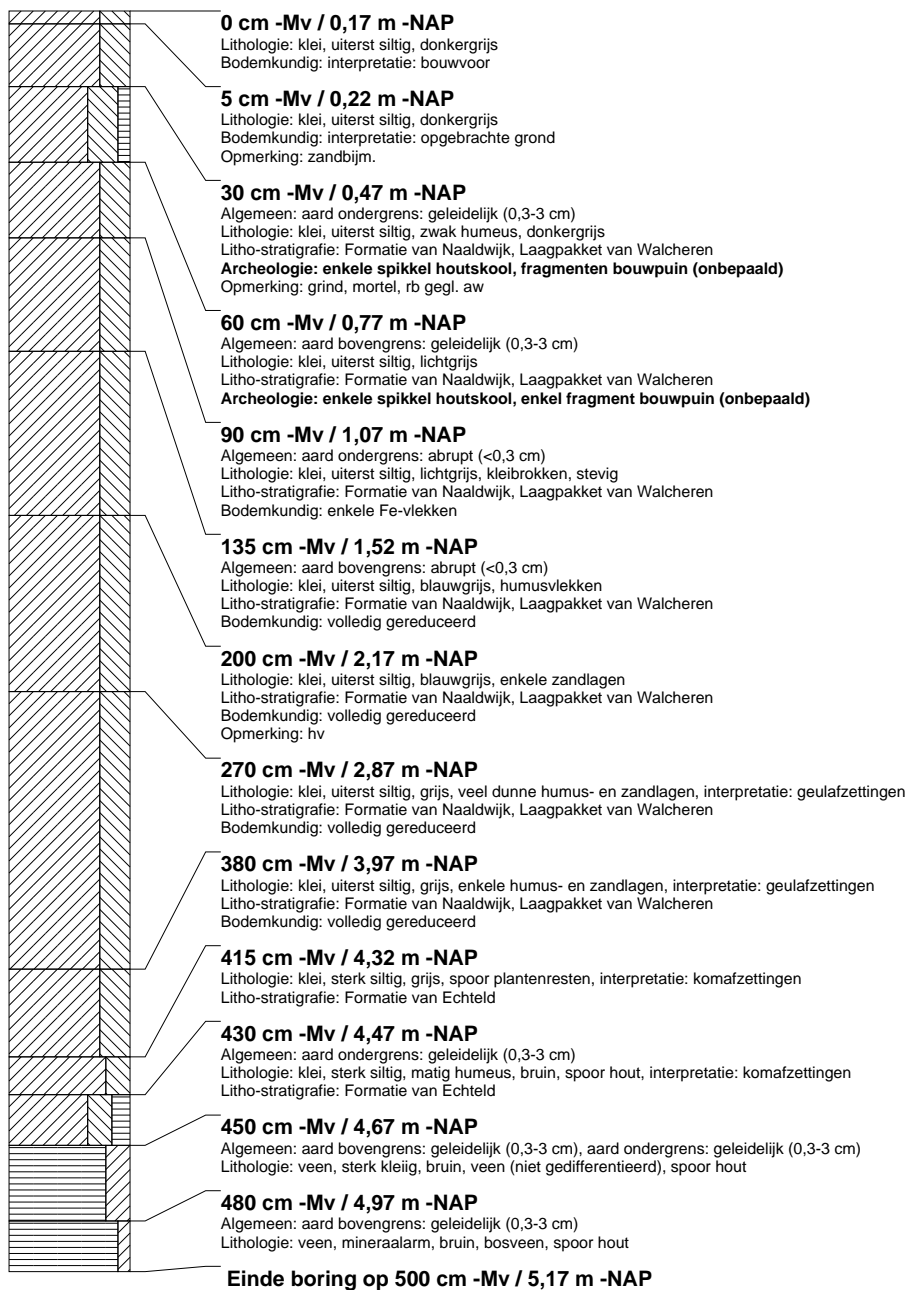
boring: BIKO2-11

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.779,94, Y: 422.572,89, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,17, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

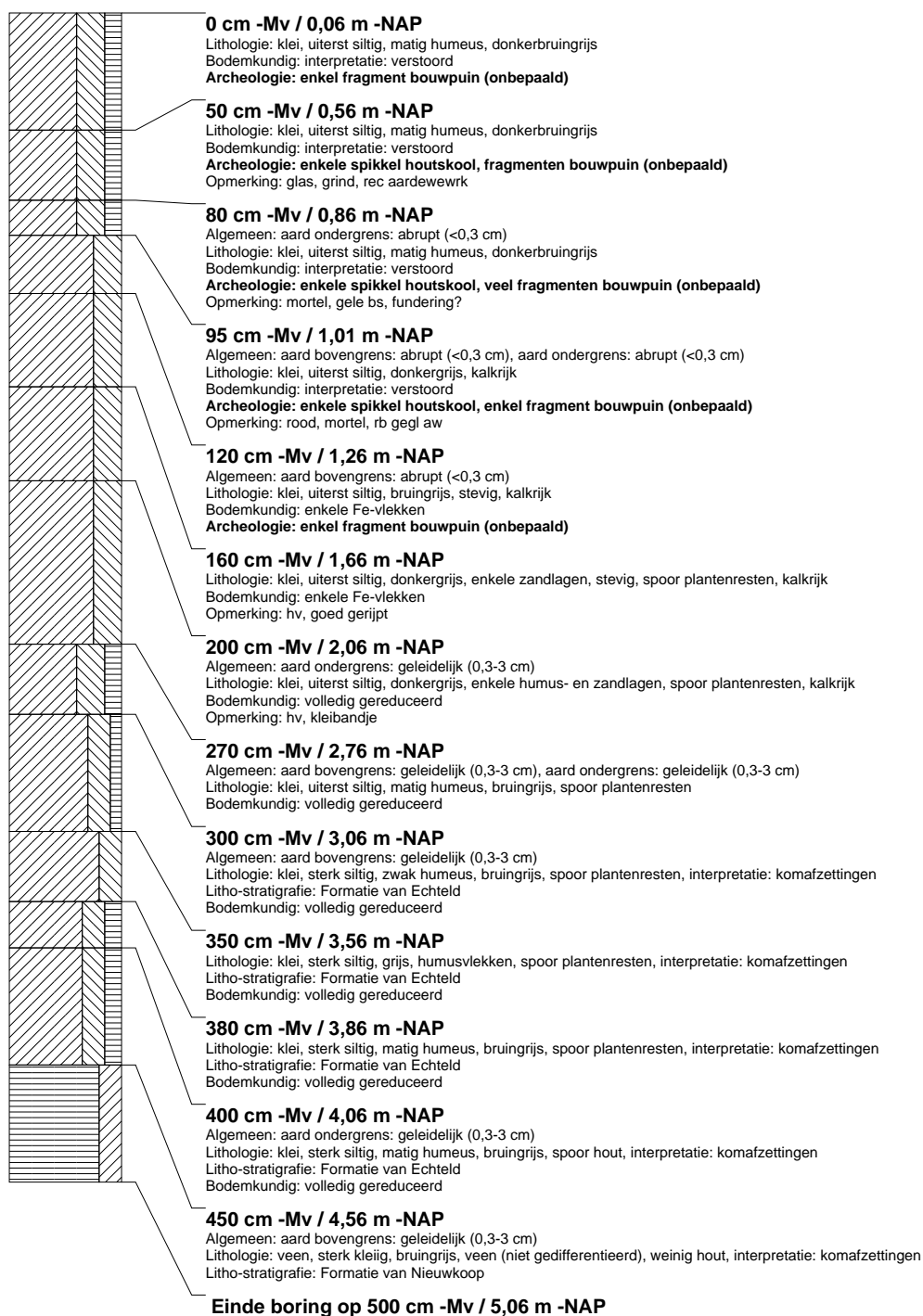
boring: BIKO2-13

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.862,36, Y: 422.569,47, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,17, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

boring: BIKO2-14

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.874,13, Y: 422.575,26, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,06, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

boring: BIKO2-15

beschrijver: HF/FW, datum: 27-2-2012, X: 91.875,67, Y: 422.548,58, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 43F, hoogte: -0,28, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1:10.000 topkaart, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Binnenmaas, plaatsnaam: Westmaas, opdrachtgever: SAB, uitvoerder: RAAP West

